

BACHADON BO'YNI EROZIYASI.EKTOPIYA

Alfraganus Universiteti Tibbiyot fakulteti 3-kurs talabasi

Cho'liyeva Dildora Erkinjonovna

Email dildora0314chuliyeva@gmail.com

Alfraganus Universitite Tibbiyot fakulteti 3-kurs talabasi

Axmadova Madinabonu Alisher qizi

Email madinaahmadova41@gmail.com

ALFRAGANUS UNIVERSITY nodaolat oliy ta'lim tashkiloti, Tashkent,Uzbekistan

Anotatsiya: *Bachadon bo'yni bachadon bilan birgalikda paramesonefral (Myuller) kanallarning birlashishi natijasida hosil bo'ladi, bu intrauterin rivojlanishning 12-16 xaftaligida sodir bo'ladi.*

Bachadon bo'yni bachadonning distal qismi bo'lib, uni qin bilan bog'laydi, u vaginal va supravaginal qismlarga bo'linadi (2-rasm).1). Bachadon bo'yni uzunligi 3-4 sm gacha, diametri 1-3 sm. bachadon bo'yni kichik tos suyagidagi holati paraservikal (kardinal) ligamentlar va serviksin supravaginal qismidan II-IV sakral umurtqalarga cho'zilgan Sakro-bachadon ligamentlari tufayli aniqlanadi. Reproductiv yoshdagi ayollarda bachadon bo'yni silindrsimon, qizlar va go'dak ayollarda konus shaklida bo'ladi.

Kalit so'zlar: *Bachadon bo'yni eroziyasi, ektopiya, servikal eroziya, bachadon bo'yni kasalliklari, ayollar ginekologik kasalliklari, serviks shilliq qavatining o'zgarishi, yengil displaziya, ayollarda ektopiya sabablari, bachadon bo'yni yallig'lanishi, kolposkopiya, PAP-test, ayollar salomatligi, gormonal o'zgarishlar, infektsiyali eroziya, virusli servisit, eroziya davolash usullari, krioterapiya, lazerli davolash, kimyoviy kuydirish, ginekologik skrining.*

Аннотация: *Шейка матки образована путем слияния парамезонефральных (мюллеровых) протоков с маткой, что происходит на 12-16 неделе внутриутробного развития. Шейка матки — дистальная часть матки, соединяющая ее с влагалищем, которое делится на влагалищную и надвлагалищную части (рис. 2). 1). Длина шейки матки — до 3-4 см, диаметр — 1-3 см. Положение шейки матки в малом тазу определяется парацервикальными (кардинальными) связками и крестцово-маточными связками, идущими от надвлагалищной части шейки матки до II-IV крестцовых позвонков. У женщин репродуктивного возраста шейка матки имеет цилиндрическую форму, а у девочек и женщин детородного возраста — коническую.*

Ключевые слова: *Эрозия шейки матки, эктопия, эрозия шейки матки, заболевания шейки матки, женские гинекологические заболевания, изменения слизистой шейки матки, легкая дисплазия, причины эктопии у женщин, воспаление шейки матки, кольпоскопия, ПАП-тест, женское здоровье, гормональные изменения, инфекционная эрозия, вирусный цервицит, методы лечения эрозии, криотерапия, лазерное лечение, химическое прижигание, гинекологический скрининг.*

Annotation: *The cervix is formed by the fusion of the paramesonephric (Müllerian) ducts with the uterus, which occurs at 12-16 weeks of intrauterine development.*

The cervix is the distal part of the uterus, connecting it with the vagina, which is divided into vaginal and supravaginal parts (Fig. 2). 1). The length of the cervix is up to 3-4 cm, the diameter is 1-3 cm. The position of the cervix in the pelvis is determined by the paracervical (cardinal) ligaments and the sacro-uterine ligaments extending from the supravaginal part of the cervix to the II-IV sacral vertebrae. In women of reproductive age, the cervix is cylindrical, and in girls and women of childbearing age it is conical.

Keywords: *Cervical erosion, ectopia, cervical erosion, cervical diseases, women's gynecological diseases, changes in the cervical mucosa, mild dysplasia, causes of ectopia in women, cervical inflammation, colposcopy, PAP test, women's health, hormonal changes, infectious erosion, viral cervicitis, erosion treatment methods, cryotherapy, laser treatment, chemical cauterization, gynecological screening.*

Bachadon bo'yni devori zich biriktiruvchi to'qima tomonidan hosil bo'ladi. Kollagen va elastik tolalar orasida silliq mushak hujayralarining to'plamlari mavjud. Serviksning yuqori uchdan bir qismida mushak to'qimalari ustunlik qiladi, ular dumaloq joylashgan tolalar bilan ifodalanadi. Mushak to'qimasi bachadon bo'yni obturator funksiyasini ta'minlaydi. Mushak tolalarining funksional faolligi ikki tomonlama innervatsiya bilan tartibga solinadi: simpatik va parasempatik. Serviks tuzilishining zamonaviy bo'linishi: ektoserviks va endoserviks ajralib turadi.

Shredderga ko'ra, serviks quyidagi qismlari ajratiladi:

- Rags vaginalis: oldingi tonoz-bachadon bo'yni pastki qutb;
- Rags intermedia: oldingi kamar-orqa kamar;
- rars supravaginalis-orqa kamar ustida.

Serviks vaginaning biriktirilishi darajasidan pastda joylashgan qismi vaginal yoki ektoserviks deb ataladi. Ektoserviksning uzunligi 2-3 sm, devor qalinligi 1,0-1,2 sm. bo'yinning bu qismi tashqi bachadon farenksi bilan tugaydi. Tashqi bachadon farenksi taxminan ekto va endoserviks o'rtasidagi chegaraga to'g'ri keladi. Nulliparlarda tashqi tomoqning o'rtacha diametri odatda 3-4 mm va oval shaklga ega. Tug'ilgan va intrauterin aralashuvlarga ega bo'lganlarda, farenks anamnezida yoriq shaklida bo'ladi. Tashqi farenks shaffof yoki shaffof bo'lmagan shilimshiq bilan yopiladi (hayz davrining bosqichiga qarab). Ektoserviks qalinligi 150-200 mkm bo'lgan qatlamli skuamoz epiteliy bilan qoplangan, silliq och pushti rangda. Serviks normal joylashishi bilan qatlamli skuamoz epiteliya keratinlanmaydi. Ichki bachadon farenksi-bachadon bo'shlig'i bilan bog'langan bachadon bo'yni kanalining proksimal qismi, diametri 3 mm.

Tashqi va ichki farenks o'rtasida bachadon bo'yni kanali mavjud bo'lib, uning uzunligi 4 sm, kengligi 0,4 sm. kanal shpindel shakliga ega, buning natijasida bu erda joylashgan bezlar tomonidan ishlab chiqarilgan sekretsia saqlanib qoladi, u bachadon bo'shlig'ini qin bo'shlig'i bilan bog'laydi. Bachadon bo'shlig'ining yon tomonida ichki farenks, vagina tomonida tashqi farenks mavjud.

Bachadon istmusi (isthmus uteri) – bachadonning kichik bir qismi 1 sm, uning anatomik va gistologik tuzilishida na tanaga, na bo'yinga sanab bo'lmaydi. Shilliq qavatining tuzilishi-bachadon bo'shlig'iga o'xshash, devor tuzilishi. Istmus tug'ilish kanalining shakllanishi va funksiyasida muhim rol o'ynaydi.

Servikal kanalda bir qator uzunlamasına burmalar (palma burmalari) mavjud bo'lib, ular shilimshiqni chiqaradigan epiteliyning sirt maydonini sezilarli darajada oshiradi. Periferiyaga burmalar tarqalib, 1-12 mm chuqurlikdagi soxta bezlarni hosil qiladi ("hayot daraxti"). Servikal kanal silindrsimon epiteliya bilan qoplangan va endoserviks deb ataladi. Silindrsimon epiteliya soxta bezlarni ham qoplaydi. Endoserviks qizil yoki to'q sariq-qizil rangga ega.

Serviksni qon bilan ta'minlash.

Qon ta'minoti bachadon arteriyasining tushayotgan shoxidan amalga oshiriladi, bu esa o'z navbatida ichki yonbosh arteriya havzasiga kiradi. Istmus mintaqasida arterial novdalar gorizonttal va kamar shaklida joylashgan. Bachadon tanasida-qiyshiq: tashqaridan ichkariga, yuqoridan pastga. Qinning yuqori qismidagi bachadon arteriyasining tushayotgan shoxlari vaginal shoxlari bilan anastomozlanadi a. pudenda interna, shuning uchun bachadon bo'yni ushbu arteriya tufayli qo'shimcha ravishda qon bilan ta'minlanadi. Kollateral qon aylanishi xarakterlidir. Vena chiqishi ichki yonbosh venasi tizimiga kiradi. Bu erda 3 ta venoz pleksus ajralib turadi: plexus venosus uterus, plexus venosus vaginalis, plexus venosus vesikalis. Bachadon tubi va qo'shimchalaridan qon tuxumdon venasi tizimi orqali pastki vena kavasiga, chapda – chap buyrak venasiga o'tadi. Bachadon tanasidan va supravaginal qismidan-bachadon tomirlariga, so'ngra ichki yonbosh venasiga. Bachadon bo'yni va qinning vaginal qismidan qon to'g'ridan to'g'ri ichki yonbosh venasiga oqib chiqadi

.Bachadon bo'yni innervatsiyasi.

Somatik innervatsiya IV, V n ning oldingi shoxlari tomonidan hosil bo'lgan plexus sakralis va plexus lumbalis tomonidan ta'minlanadi. sakralis. Vegetativ innervatsiya PL pleksuslarini hosil qiluvchi sakral simpatik magistrallar bilan ifodalanadi. hypogastricus inf., pl. uterinus.

Bachadon bo'yni limfa tizimi.

Limfa tizimi subepitelial va stromal kapillyar tarmoqlar bilan ifodalanadi. Limfa chiqishi istmus sohasidagi ikkita pleksusda, so'ngra bachadon va qorin parda tanasining limfa tomirlari orqali tos devorlarida yonbosh va sakral

mintaqada joylashgan limfa tugunlariga, obturator teshiklarning proyeksiyasida, siydik pufagining orqa devorida sodir bo'ladi.

Bachadon bo'yni epiteliasining turlari.

Qatlamli skuamoz epiteliya.

Yupqa, deyarli rangsiz, qalinligi 150-200 mikron (1-rasm).2). Doimiy ravishda yangilanadi (to'liq o'zgarish davri 4-5 kun). IPEDA 4 qatlam ajralib turadi. Epiteliyning asosiy vazifasi himoya qilishdir. Odatda, u tashqi farenks sohasidagi silindrsimon epiteliya bilan birlashadi. Ko'p qatlamli skuamoz epiteliyada 4 qatlam ajralib turadi: bazal, tikonli (parabazal), oraliq (yengil hujayralar qatlami, skafoid hujayralar), yuzaki (yassi hujayralar qatlami).

Bazal qatlam. Epiteliyni stromadan ajratib turadigan bazal membranada joylashgan. Hujayralar 1-qatorda joylashgan, pishmagan, faol bo'linadigan, katta yadro bilan, mitozlar mavjud (shuning uchun bu qatlam hujayralari epiteliya hosil bo'lishi uchun zaxirani anglatadi). Ushbu qatlamda estrogen retseptorlari joylashgan.

Tikanli (parabazal) qatlam bir necha qator hujayralar bilan ifodalanadi (2-3). Hujayralar ko'pburchak bo'lib, juda katta yadroga ega, sitoplazmasi ko'p, glikogen kam. Membrananing ko'plab o'sishi mavjud, mitozlar mavjud.

Yengil hujayralar qatlami (oraliq, navikulyar hujayralar). Hujayralar katta, kichik yadrosi o'rtacha farqlanib, 6-7 qatlam hosil qiladi. Shaffof shilimshiq mavjudligi sababli (koloidga o'xshash). Ushbu qatlam hujayralarida juda ko'p glikogen mavjud!!!

Yassi hujayralar qatlami (yuzaki). Vakuolalarni o'z ichiga olmaydi, sitoplazma eozinofil (keratin tufayli). Hujayralar mayda, qisqargan yadrolarni o'z ichiga oladi, ular keratinlanish tendensiyasini ko'rsatadi. Ular osongina desquamatsiyaga uchraydi.

Estrogenlar bazal qatlamining ko'payishini, oraliq va keratinda glikogenning to'planishini – tashqi qatlamida rag'batlantiradi. Postmenopauza, laktatsiya, bolalik glikogen miqdori past bo'lgan epiteliyning mavjudligi bilan tavsiflanadi. Tuzilishining juda muhim jihati qon tomirlarining yo'qligi. Epiteliya yorug'lik to'lqinlari va stroma (reproduktiv yoshda pushti-kulrang) o'rtasidagi to'siqdir. Kolposkopik tasvir epiteliya va stroma o'rtasidagi munosabatlarni ko'rsatadi. Qon ta'minoti bazal tomirlar ostida joylashgan qon tomirlari orqali amalga oshiriladi. Terminal kapillyarlarning shakllanishi to'g'ridan to'g'ri jinsiy steroidlar (yestrogen va progesteron) darajasiga bog'liq. Qatlamli skuamoz epiteliya bir qator muhim funksiyalarni bajaradi. Mexanik himoya keratinni o'z ichiga olgan sirt qatlamlari tufayli epiteliyning chuqur qatlamlariga zarar etkazilishining oldini oladi. Yuzaki hujayralarning desquamatsiyasi bachadon bo'yni yuzasidan patologik mikroblar, kimyoviy, mexanik vositalarni olib

tashlashga yordam beradi. Sut kislotasining bakteritsid xususiyatlari, Lizozim yuqumli infeksiyaning oldini oladi. Yepiteliya sitokinlar, fagotsitoz va boshqa omillar tufayli immunologik himoya xususiyatlariga ega.

Silindrsimon epiteliya.

Epiteliy hujayralari silindrsimon bo'lib, 1 qatlamda joylashgan bo'lib, shilimshiqni chiqaradi (1-rasm). 2). Hujayralar tagida yadrolar mavjud. Silindrsimon hujayralar ostidagi bazal membranada ham, ham CE ga o'tishga qodir bo'lgan zaxira hujayralar mavjud. Silindrsimon epiteliyning vazifalari ham ko'p qirrali. Gelga o'xshash sekretiya sekretiysi, shilimshiq esa siliyer hujayralar tufayli ichki yuzadan tashqi yuzaga o'tadi. Urug'lantirish uchun sir muhim ahamiyatga ega: sperma penetratsiyasi kuchayadi, urug'lanishga tayyorgarlik, ularning past sifatli namunalari olib tashlanadi. Sir, shuningdek, infeksiyaga qarshi to'siqdir (Lizozim, laktoferrin, barcha turlari immunoglobulinlari tufayli).

Transformatsiya zonasi (o'tish zonasi, transformatsiya zonasi).

O'tish zonasi ko'p qatlamli skuamoz va silindrsimon epiteliyning birlashishi (aksariyat ayollarda tashqi farenks darajasida joylashgan). Kengligi 6 mm. transformatsiya zonasi pishmagan tekis yoki metaplastik epiteliya bilan qoplangan. O'tish zonasi bachadon bo'ynining vaginal qismida joylashgan bo'lishi mumkin. Ushbu hodisa ektopiya deb ataladi. Odatda yangi tug'ilgan qizlar va yosh ayollarda uchraydi, 25 yoshgacha davom etishi mumkin. Ba'zi mualliflar ektopiyani ektropion deb atashadi, garchi ular silindrsimon epiteliyning tashqi tomoqdan periferiya bo'ylab 5 mm dan ko'proq tarqalishini nazarda tutdilar ham.

Kanserogenezing muhim jihati! Skuamoz hujayrali silindrsimon qo'shumcha bu har doim ko'payishga intiladigan va gormonlar ta'sirida tashqi tomonga tarqaladigan CE o'rtasidagi doimiy to'qnashuvdagi hujayralar. Shuning uchun bu zona beqaror va harakatchan bo'lib, qo'shma chiziq hech qachon bir joyda bo'lmaydi va har doim faollik holatida bo'ladi. Ushbu zona haqiqatan ham kanserogenezing burilish nuqtasidir va shuning uchun juda muhimdir, chunki u malignizasiya jarayonlarning paydo bo'lishiga mukammal darajada moslashgan.

Skuamoz hujayrali metaplaziya tushunchasi.

Uzoq vaqt davomida ektoserviks yuzasini egallashga yo'l qo'ymaydi. Ektropion hosil bo'lgandan so'ng, epiteliya yana bir bor bo'shliqni egallashga harakat qiladi va tashqi yuzaga suradi. Ushbu tiklanish hodisasi XEI metaplaziyasiga to'g'ri keladi

Skuamoz hujayrali metaplaziya silindrsimon epiteliyning aylanishi. Sinonimlar: skuamoz-glandular prozoplaziya, zaxira hujayrali giperplaziya. Skuamoz hujayrali metaplazianing turli bosqichlari normal skuamoz hujayrali metaplaziya bosqichlari (C. Fluhmann):

Ibosqich:

Epiteliya ostida joylashgan ildiz (zaxira) hujayralarini ajratish. Yetilmagan kub hujayralarining 1-qatlamini hosil qilish.

IIbosqich:

Yetilmagan kub hujayralarining bo'linishi. 5-6 qatorli ko'pburchak hujayralarning paydo bo'lishi. Silindrsimon hujayralarni bazal membranadan "ajratish".

IIIbosqich:

Yetilmagan skuamoz epiteliya hujayralarining differensiatsiyasi. 8-12 qator hujayralar paydo bo'lishi. Silindrsimon epiteliyning bachadon bo'yni kanaliga siljishi.

IV-V bosqich:

Skuamoz epiteliya hujayralarining keyingi farqlanishi. 5 qatlamni tashkil etuvchi 20-30 qator hujayralarni hosil qilish.

Bachadon bo'yni stromasi.

Arteriyalar, tomirlar, limfa tomirlari bilan teshilgan biriktiruvchi to'qimalardan iborat. Stromaning tubida kanalining qoldiqlari kattaroq diametrli naychalar va mezoneftral naychalar shaklida joylashgan.

Servikal funksiyalar.

Bachadon bo'yni jinsiy tizimning muhim qismidir, bu sperma tashilishini ta'minlaydi. Tug'ruq paytida bo'yin tug'ilish kanalining bir qismini tashkil qiladi, tug'ilish aktining borishi uning funksional holatiga bog'liq.

Gormonlarning bachadon bo'yniga ta'siri.

Bachadon bo'ynida steroid gormon retseptorlari mavjud. Retseptorlarning konsentratsiyasi bachadon tubidan serviksgacha kamayadi. Bachadon bo'yni estrogen retseptorlari PPE ning bazal va parabazal qatlamlarida, Bachadon bo'yni stromasida uchraydi.

Estrogenlar va bachadon bo'yni. Asosiy ayol jinsiy gormoni o'sishi va kamolotini ta'minlaydi: bazal va parabazal qatlam hujayralarining ko'payishi, tikanli qatlamdagi differensiatsiya, oraliq hujayralarida glikogen sintezi va to'planishi. Estrogenlar ta'siri ostida keratin tashqi qatlamlari hujayralarida to'planib, servikal kanalda shilliq sekretiya hosil bo'ladi. Epiteliylar hech qanday gormonal sezuvchanlikka ega emas. Silindrsimon epiteliya estrogenlarga gormonga bog'liq bo'lib, shilliq hosil qiluvchi hujayralar qatlamini hosil qiladi, estrogen stimulyatsiya uning ektoserviksda ko'payishini rag'batlantirish uchun uni bo'yinning tashqi yuzasiga yoyib, uning yuzasiga kirib borishini ma'qullaydi. Deyarli 45% hollarda bachadon bo'yni ektropion paydo bo'lishi bilan tugaydigan holatda bo'ladi.

Progesteron va bachadon bo'yni. Progesteron oraliq qatlam hujayralarida distrofik o'zgarishlarni, sitolizni va desquamatsiyasini keltirib chiqaradi.

Gestagenlar ta'siri ostida glikogen ham ajralib chiqadi, sitoplazmada sitoplazma bilan o'ralmagan katta bo'shliqlar hosil bo'ladi. Progesteron qo'llab-quvvatlash sut kislotasi hosil bo'lishi, qinning kislotali pH (3,8-4,5) ni saqlash.

Androgenlar va bachadon bo'yni. Ushbu gormonlarning ta'siri aniq tushunilmagan. Ehtimol, androgenlar bazal va parabazal qatlamlarda ko'payishni rag'batlantiradi, epiteliyning tashqi qatlamlarida differensiatsiyani bloklaydi. Ba'zi hollarda "androgen" hujayralarni (katta yadrolari bo'lgan) ko'rish mumkin.

ADABIYOTLAR:

1.Akusher-ginekolog amaliyotida radio to'lqin va argon plazmasi / ed. - M.: jurnal nashriyoti StatusPrayesens, 2016. - 216 p.

2.Akusherlik va ginekologik kasalliklarning oldini olish va davolashda ultratovushli kavitatsiya. Shifokorlar uchun amaliy qo'llanma-2-nashr. T. A. Oboskalova, e. yu.Gluxov va boshqalar — Yekaterinburg, 2020. - 168 p. "FOTEK" MCHJ nashriyoti.

3.Karaxalis L.Yu., Zuyeva T.P., Petrenko S.I. Optimizatsiya terapii displaziy sheyki matki, assotsirovannix s vpch-infektsiyey // Problemi reproduksii. – 2012. – T.5. – C. 1–4.

4.Klinichiskiye rekomendatsii «Servikalnaya intraepitelialnaya neoplaziya, eroziya i ektropion sheyki matki». Rossiyskoye obshchestvo akusherovginekologov (ROAG) • Obshherossiyskaya obshchestvennaya organizatsiya «Rossiyskoye obshchestvo spetsialistov po profilaktike i lecheniyu opuxoley reproduktivnoy sistemi» (ROSORS) God utverjdeniya 2020

5.Kiselev V.I., Muyjnek Ye.L. Molekularnie mexanizmi razvitiya displazii sheyki matki: novie znaniya – novie vozmojnosti. – M.: Ilmiks Grupp, 2012. A randomized trial on the management of low-grade squamous intrayepithelial lesion cytology interpretations. American journal of obstetrics and gynecology. 2003; 188:1393–400.

6.Anttila A, Niyeminen P. Cervical cancer screyening programme in Finland with an example on implementing alternative screyening methods. Coll. Antropol. 2007;31(Suppl 2):17–22.